

IX. ODBOR ZA ZUNANJE ZADEVE

predsednik: Marcel Koprol

POVZETEK PREDLOGA SPREMEMB NA PODROČJU ZUNANJIH ZADEV

1. Program reševanja odprtih vprašanj v mednarodnih odnosih Republike Slovenije

1.1. Polnopravno članstvo v EZ, Natu in ZEU

Ker je naš cilj zagotoviti Sloveniji vstop v polnopravno članstvo EZ, Nato in ZEU, bomo strategijo gradili na naslednjih temeljih:

- pospešenem uvajanju gospodarskih reform,
- prilagajanju carinske in davčne zakonodaje,
- urejanju odnosov s sosedi, saj mednarodna skupnost v svoje vrste ne sprejema držav, ki s seboj prinašajo probleme,
- večji razsežnosti političnega, gospodarskega, znastvenega, kulturnega, športnega in drugačnega sodelovanja z državami članicami EZ. Sedanja navezanost na dve članici ni primerna in nam škoduje, kadar potrebujemo podporo širše mednarodne skupnosti,
- prilagajanju slovenske lastninske zakonodaje nad nepremičninami tisti, ki velja v EZ. Zaradi neenake gospodarske razvitosti partnerjev, bomo njeno uveljavitev vezali na slovensko polnopravno članstvo v EZ,
- v največji možni meri bomo izrabili povečano zanimanje ZDA za urejanje razmer v Srednji in Jugovzhodni Evropi, da bomo dosegli naš cilj: čim hitrejši vstop v polnopravno članstvo NATO,
- ker se bo v našem sodelovanju z ZEU še naprej odražala problematika medsebojnih razmerij, ki vladajo med Italijo in Slovenijo, bomo krepili sodelovanje z državami, ki pri vstopanju v ZEU igrajo ključno vlogo (Francija, Nemčija, Velika Britanija). Naš cilj je, da s prilagajanjem slovenskih obrambnih struktur ZEU prek statusa pridružene članice postopno gradimo svoj pristop do polnopravnega članstva v tej evropski instituciji za skupno varnostno in obrambno politiko.

1.2. Urejanje razmerij s sosedi.

Ureditve razmerij s sosednjimi državami povečuje možnosti Slovenije za hitrejšo vstopanje v EZ in izboljšuje politični ter gospodarski položaj in ugled slovenske države na mednarodnem prizorišču. Za Slovenijo pa je urejanje razmerij s sosedi še pomembnejše zato, ker v sosednjih državah živi slovenska manjšina.

1.2.1 Italija

Razmerja s to državo bomo urejali po naslednjih kriterijih:

- vsi mednarodni sporazumi, katerih nasledstvene pravice in veljavnost nam je Italija že priznala, so veljavni,

- obe državi morata izpolnjevati njihovo vsebino
- državi morata izvajati vsa določila, ki zadevajo manjšini in so zapisana v teh sporazumih.

1.2.2 Hrvaška

Osrednji problem razmerij med Slovenijo in Hrvaško je vprašanje končne določitve mejne črte med državama. Naš cilj je meja, ki bo dajala Sloveniji prost izhod na odprto morje.

1.2.3 Avstrija

Vztrajali bomo na popolni uveljavitvi mednarodnih pogodb, ki zadevajo razmerja med Slovenijo in Avstrijo ter urejajo status slovenske manjšine na Koroškem. Podpirali bomo zahteve slovenske manjšine po zagotavljenem mandatu.

1.2.4. Madžarska

Pospeševali bomo prometne povezave med obema državama predvsem na relaciji od Kopra do madžarske meje. Prav tako bomo storili vse za odprtje novih mejnih prehodov med državama, ki bodo pospeševali stike med matičnim narodom in manjšino.

1.2.5. Sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in v diaspori

Z ukrepi bomo zagotovili naslednje:

- zakonsko ureditev financiranja njihove dejavnosti,
- podpiranje pluralne politične zastopanosti v skupnih predstavniških telesih manjšine in diaspore,
- spremembo slovenske volilne zakonodaje, ki bo omogočila Slovencem v diaspori sodelovati na volitvah v državni zbor ter jim zagotovila dva neposredna poslanska mandata v slovenskem DZ,
- povečano sodelovanje s Svetovnim slovenskim kongresom, ki bo nadomestil institucije, ki zdaj sodelujejo z diasporo na ideološki podlagi.

1.2.6 Sodelovanje z ZDA

Naš cilj je krepitev razmerij z ZDA. Zato bomo stike širili na političnem, gospodarskem, znanstvenem in kulturnem področju. Podpirali bomo vse programe, ki bodo Slovenijo izenačevali z drugimi evropskimi državami.

2. Kadrovska, vsebinska in zakonska prenova dela MZZ

Na MZZ bomo v skladu z načrtovanim sprejetjem novega zakona o zunanjih zadevah pristopili h kadrovski in vsebinski prenovi tega resornega organa. Prednost bomo dali strokovnosti ter gradili na tistem delu diplomastkega kadra, ki je pri svojem dosedanjem delu pokazal predanost Sloveniji ter njenim interesom. Prav tako bomo proučili upravičenost sedanjega števila DKP v tujini ter ga vezali na slovenske strateške in globalne interese. V ta namen bomo na MZZ oblikovali posebno službo, ki bo spremljala delovanje posameznih DPK v tujini ter tako zagotavljali enotnost slovenske zunanje politike.

X. ODBOR ZA ŠOLSTVO

predsednica: Angelca Likovič

POVZETEK PREDLOGA SPREMEMB NA PODROČJU ŠOLSTVA IN ŠPORTA

1. Šolstvo (preduniverzitetno izobraževanje)

V samostojni državi na novo postavljeni sistem vzgoje in izobraževanja z jasno oblikovanimi cilji določa bistvene naloge šole, ki so: široko temeljno izobraževanje ter njeno vzgojno, kulturno, demokratično, humano, državotvorno in socialno poslanstvo.

Majhen narod se lahko ohrani samo z državotvornim narodnim ponosom, ki temelji na materinem jeziku, bogati kulturi in široki izobrazbi. V svetovnem merilu se lahko uveljavimo samo preko uspešnih posameznikov, ki so obenem naši narodni, kulturni in znanstveni predstavniki. Ob takih spoznanjih se čutimo odgovorne in dolžne, da postavimo kvaliteten šolski sistem na celotnem področju vzgoje in izobraževanja, od vrtcev, osnovnih šol, srednjih šol, glasbenih šol, domov za učence in dijaških domov in šol za otroke s posebnimi potrebami, do univerz. Glede na to, da že poteka največja globalna reforma šolstva v tem stoletju, z vertikalno in horizontalno zakonodajno spremembo, bomo morali sproti reševati ustvarjene probleme. Številni problemi se že danes odpirajo.

Z oceno stanja na področju vzgoje in izobraževanja ter tudi z vsebino nove šolske zakonodaje nismo zadovoljni, zato smo pripravili program sprememb, ki pomenijo **uvajanje novega šolskega sistema na področju preduniverzitetnega obdobja vzgoje in izobraževanja.**

1. Izdelava **šolskega nacionalnega programa preduniverzitetne vzgoje in izobraževanja.** Posebna skupina vrhunskih strokovnjakov iz strokovnih institucij, iz vrst vzgojiteljev in učiteljev, preko Prosvetne zbornice ter posameznikov in staršev, različnega idejnega prepričanja, bo kritično ocenila sedanje stanje in pripravila predlog nacionalnega programa vzgoje in izobraževanja. Program bo moral dobiti potrebno soglasje vseh zainteresiranih za šolstvo po demokratični poti.

2. Na osnovi šolskega nacionalnega programa bomo oblikovali **ново dopolnjeno in spremenjeno šolsko zakonodajo**, ki bo zagotavljala večjo avtonomnost šol.

3. Odločno bo treba šolstvo **depolitizirati** in vzpostaviti strokovni pristop za odprto, humano, pluralno šolo.

4. Ustanoviti in uzakoniti moramo **Prosvetno zbornico**, ki bo organizirano povezovala velik strokovni potencial pedagoških delavcev in kjer se bodo lahko izvajalci vzgojnoizobraževalnih programov aktivno strokovno vključevali v oceno stanja in v pripravo sprememb na področju šolstva.

5. Ustanovili bomo **Združenje staršev**, ki bo aktivno sodelovalo pri analizi ocene stanja in pri pripravi sprememb na področju vzgoje in izobraževanja.

6. K izdelavi novega, boljšega pravilnika o napredovanju učiteljev in vzgojiteljev bomo pritegnili tudi Prosvetno zbornico. Že pridobljeni nazivi ostanejo in se ne vrednotijo na novo.
7. Zagotoviti je treba višji osebni dohodek delavcem na področju vzgoje in izobraževanja in pozitivno javno vrednotenje pedagoškega poklica.
8. Večja mora biti ponudba vzgojnih in izobraževalnih programov in njihova večja prehodnost.
9. Potrebna je kulikularna prenova.
10. Pomembno je oblikovati prosvetno etični kodeks.
11. Oblikovati bomo morali nove racionalnejše in učinkovitejše organizacijske sheme Ministrstva za šolstvo in šport in njegovih služb ter reorganizirati javne zavode, šolske uprave in Urad za šolstvo.
12. Jasno bo treba določiti vire financiranja za nove investicije in obnove stavb na področju šolstva in športa. Na novo določiti prioriteto investicij. V tistih občinah, kjer je še vedno dvoizmenski pouk, bomo morali s strani države s stodontnim financiranjem vsem učencem zagotoviti enake osnovne pogoje - enoizmenski pouk. Dokler v vseh šolah to ni doseženo, se ustavijo investicije za gradnjo obšolskih centrov, saj ti sodijo že v nadstandard.
13. Podpirati moramo obstoječe in odpiranje novih podružničnih šol, zlasti na manj razvitih in demografsko ogroženih področjih.
14. Šolam je treba zagotoviti več sredstev za tekoče vzdrževanje (dolžnost države) in natančno nadzorovati porabo teh namenskih sredstev.
15. Vodstvom šol in učiteljem je treba zagotoviti večjo mero samostojnosti glede učnih programov in dela, kar bo sprostito njihove razvojne potenciale ter hkrati sprožilo pozitivno konkurenco.
16. Otrokom ponudimo čim večjo izbiro obšolskih dejavnosti, od glasbe do množičnega športa, kot alternativo mladinskim zablodam in kriminalu.
17. Zelo velik poudarek bomo dali vzgojnemu delu v šoli. Tega je v obstoječi šoli mnogo premalo, po novi zakonodaji pa je celo namerno izpuščeno. Mladina v obdobju šolanja je za vzgojno delovanje najbolj dovzetna, zato je opustitev vzgojnih programov v tem starostnem obdobju nepopravljiva napaka.
18. Mnogo večji pomen bomo dali družini oziroma njeni vzgoji ter povezanosti šole s starši, saj šola in družino povezuje skupna skrb in odgovornost za vzgojo mladih.
19. Veliko večjo skrb bomo posvetili tudi področju poklicnega usmerjanja pri odločanju za poklic vzgojitelja in učitelja.
20. Vsem učencem bomo zagotovili brezplačno izposajo učbenikov in en topel obrok brezplačne hrane dnevno.

2. Šport

V razvitem svetu šport velja za eno najpomembnejših sestavin kakovosti življenja ter postaja ena najmočnejših gospodarskih panog. V Sloveniji je imel šport, tako kot v drugih socrealističnih državah, predvsem vlogo afirmacije družbenega sistema. Po osamosvojitvi se šport bliskovito spreminja, počasneje pa se spreminja na organizacijski ravni. V osnovi mora država z občinami vred skrbeti za šport. Država zagotavlja primerne športne objekte. Ljudje v procesu šolanja pridobijo potrebno vrsto znanja za športno aktivnost in si svojo športno aktivnost deloma organizirajo in financirajo tudi sami. Za uveljavitev športa je nujno potrebno zagotoviti naslednje:

1. Z rednim poukom športne vzgoje otrok in mladine moramo zagotoviti pouk športa na razredni stopnji, povečati število ur športne vzgoje v osnovni in srednji šoli, zagotoviti vsem otrokom interesno športno dejavnost in postaviti kvaliteten program šolskih športnih tekmovanj.
2. Postaviti državno strategijo za zagotavljanje pogojev za celovito športno dejavnost na vseh treh segmentih športa.
3. V novem zakonu o športu na novo opredeliti (so)financiranje športa, s katerim se opredeli tudi najnujnejše regulative za delovanje športa.
4. S pomočjo zagotavljanja pogojev za delo ter nudenja davčnih in drugih ugodnosti, moramo vzpodbujati dejavnosti športnih društev, ki so neprofitne amaterske delujoče skupnosti in opravljajo ogromno nesebičnega dela.
5. Ustanoviti bomo morali sklad in banko za ugodno kreditiranje gradnje in obnove športnih objektov.

XI. ODBOR ZA ZNANOST IN TEHNOLOGIJO

predsednik: dr. Sergej Gomišček

POVZETEK PREDLOGA SPREMEMB NA PODROČJU ZNANOSTI IN TEHNOLOGIJE

V oceñi stanja smo ugotovili, da Republika Slovenija nima resnega operativnega razvojno strateškega programa, na osnovi katerega bi lahko gradili ter sprejemali raziskovalne in izobraževalne programe. Zaradi tega je tudi onemogočeno ali vsaj otežkočeno optimiranje programov na visokošolskem področju. V sami raziskovalni sferi še vedno ostaja dilema: negovati elitizem v znanosti ali usmeriti znanstveno, raziskovalno in razvojno dejavnost tako, da se bo utrjevala identiteta slovenskega naroda in se bodo raziskovalni rezultati kazali v gospodarstvu. Glede na to, da se v javnosti takšne misli porajajo vse pogosteje, je naša prva naloga, da čim bolj pospešujemo in razvijamo v strokovni javnosti razmišljanja:

- o nujni pripravi izobraževalnih in raziskovalnih programov, da se tako uskladijo njihove vsebine z interesi celotne družbe in z resnim operativnim razvojno strateškim programom, - ki ga sicer še nimamo - , nujno pa bi moral vsebovati produkcijske usmeritve, še posebno v slovenske izdelke z visoko dodano vrednostjo;
- o nujnosti izdelave strokovnih osnov za posodobitev gospodarstva;
- o vlogi temeljnega ter aplikativnega in razvojnega raziskovanja, o vlogi države pri vzpodbujanju in usmerjanju te dejavnosti ter o njenem pomenu za razvoj Slovenije;
- o razvoju visokošolskega študija v Sloveniji, o njegovi organiziranosti in razčlenjenosti, o avtonomiji univerze in znanosti nasploh ter še posebno o ciljnih izobraževanja na naših univerzah;
- in nenazadnje o poštenosti in etičnosti vseh dejavnikov na tem področju, kar pa že posega v vzgojo samostojnih in moralno trdnih ljudi.

Izvedli bi torej naslednje spremembe:

1. Sistem načrtovanja in odločanja na področju raziskovalne dejavnosti bomo v osnovi spremenili, pri čemer je glavni problem obstoječi "ekspertni sistem" MZT.

Vanj lahko prištejemo svet za znanost in tehnologijo, komisije za posamezna raziskovalna področja, nacionalne koordinatorje in recenzente, ki navadno ne odločajo z vidikov nacionalnih interesov, temveč predvsem iz lastnih interesov in koristi svojih ustanov. Če k temu dodamo še direktorje javnih raziskovalnih zavodov in tiste visoke uradnike ministrstva, ki iz teh ustanov izhajajo, lahko takoj zaslutimo razsežnosti in vso zapletenost razmer na področju odločanja v raziskovalni sferi.

2. Raziskovalne zmožnosti v Sloveniji bomo usmerili v življenjsko pomembna vprašanja in naloge naše družbe in države.

Problem, ki je tesno povezan z uvodnimi navedbami, pa je usmerjanje javnih raziskovalnih zavodov v neposredne, nerešene naloge naše družbe, zlasti v

Opomba:

Predlog sprememb je bil sprejet marca 1996.

neposredno sodelovanje z industrijo, da bi tako pridobili uporabne rezultate in resnične rešitve.

3. Slovenski univerzi bomo podpirali pri njunem pedagoškem in znanstveno raziskovalnem poslanstvu ter spodbujali tudi visokošolske učitelje k sodelovanju pri raziskavah za gospodarstvo.

Temeljne raziskovalne programe in projekte naj opravljajo na univerzi, kar je najbolj racionalno, zaradi narave pedagoškega in znanstveno raziskovalnega dela učiteljev pa tudi stimulatивно in logično. Na javnih raziskovalnih zavodih se naj s takimi raziskavami ukvarjajo le skupine, ki so že pokazale izjemne dosežke.

4. Pripravili bomo zakonodajo, ki bo omogočala resnično vzgojo in izobraževanje mladih ljudi za kasnejši zahtevnejši študij na univerzi in visokih šolah.

Šolski zakoni, ki so bili sprejeti v začetku leta, ne bodo prinesli bistvenega napredka pri vzgoji moralno-etično pokončnih in samostojno razmišljajočih ljudi. Zato je naša naloga že sedaj, da se borimo za tako šolo, ki bo izobraževala in vzgajala, v zvezi s tem pa moramo načrtovati zakonodajo, ki bo v izobraževalni sistem vključevala tudi osemletno gimnazijo. Nujno je ustvariti štipendijsko politiko in pripraviti zakonodajo, ki bo zagotavljala vsem osnovne socialne možnosti za študij.

5. V zakonu o organizaciji in financiranju univerze in znanosti bomo uveljavili zahteve univerze in znanosti za njihovo avtonomijo.

V zakonu o organizaciji in financiranju na področju znanosti in univerze bomo uveljavili zahtevo univerze o načinu financiranja raziskav, ki potekajo v ustanovah Univerze, kar je v skladu z ustavnim zagotovilom o celovitem financiranju univerze. Podprli bomo prizadevanja univerze in znanosti za vzpostavitev avtonomije na vseh področjih, ob hkratni zahtevi za uveljavitev ustreznih meril kakovosti dela.

XII. ODBOR ZA OKOLJE IN PROSTOR

predsednik: mag. Dušan Fatur

POVZETEK PREDLOGA SPREMEMB NA PODROČJU UREJANJA PROSTORA IN VARSTVA OKOLJA

1. Urejanje prostora

Podlaga za učinkovito reševanje nakopičenih problemov na področju urejanja prostora je takojšnje sprejetje **nove prostorske zakonodaje**, ki bo usklajena tudi s področji, ki se na razvoj v prostoru neposredno ali posredno navezujejo (vodno gospodarstvo, ceste, kmetijska zemljišča, lastninjenje stavbnih in drugih zemljišč, gradnje in druga).

Struktura novega zakona o urejanju prostora mora razločevati med:

- **prostorsko razvojno strategijo in politiko**, za katero bo poleg nacionalne infrastrukture in zavarovanih območij nacionalnega pomena **pristojna država**;
- **regionalnim razvojnim planiranjem**, kjer država in lokalna samouprava usklajujeta razvoj prostora;
- **lokalno ravni prostorskega načrtovanja**, ki bo v pristojnosti lokalne samouprave novih občin in mest.

Nova prostorska zakonodaja mora postaviti tudi pravne temelje za postopno uveljavitev pravic lokalne samouprave na področju urejanja prostora.

2. Vodno gospodarstvo

Stanje na področju gospodarjenja z vodami je tako kritično, da bo treba izvesti bistvene korekcije na vseh področjih, zlasti pa pri:

- sistemskih ureditvah
- organizaciji upravljanja z vodami
- gospodarskih temeljih

Takoj je treba izdelati načrte urejanja voda na regionalni ravni (povodja pomembnejših vodotokov) ter lokalni (dele povodij, v skladu s prostorskimi načrti občine).

Do vzpostavitve nove javne službe je treba z intervencijskimi posegi kar najhitreje urediti vrsto vprašanj: s področja spremljanja stanja voda, planiranja ukrepov in opravljanja vzdrževalnih del ter financiranja.

Izvedba teh začasnih intervencijskih ukrepov bi omogočila nujni obseg in kakovost izvajanja nalog v prehodnem obdobju do sprejema nove zakonodaje s področja voda. V primeru, da ostane stanje organiziranosti vodnogospodarskih dejavnosti nespremenjeno, bo ogrožen najnujnejši obseg in kakovost izvajanja minimalnih javnih služb.

Opomba:

Predlog sprememb je bil sprejet marca 1996

3. Program ukrepov na področju varstva okolja

Podlaga za učinkovitejše reševanje problemov na področju varstva okolja je, kljub pomanjkljivostim, zakon o varstvu okolja.

Temeljne naloge, ki jih bomo ob tem izvedli, so naslednje:

realizacija tistih načel zakona, ki bodo omogočali izvajanje celovitih ukrepov pri posegih v okolje;

- opredelitev realnih okvirov pri izvajanju koncesij na vseh področjih poseganja v naravne dobrine;
- ponovna preučitev konstituiranja javnih služb varstva okolja;
- natančnejša razdelava predpisov o omejitvah, zapovedih, prepovedih, pooblaščenih in o ekološkem knjigovodstvu;
- izdelava nacionalnega programa varstva okolja, posebno na področju raziskovanja, programiranja, planiranja in pri presoji posegov na področju varstva okolja;
- dodelava programa presoje vplivov na okolje pri sanacijskih posegih;
- izboljšava in poenostavitev sistema spremljanja stanja in informiranja o okolju;
- realizacija zahteve po financiranju varstva okolja po načelu obremenjevanja povzročitelja.

4. Program ukrepov na področju stanovanjskega gospodarstva

V okviru nacionalnega stanovanjskega programa je treba izvesti nekaj bistvenih ukrepov, ki bodo omogočili hitrejšo realizacijo zastavljenega in nujnega programa:

Ob ugotovitvi, da so glavni problemi stanovanjske gradnje financiranje, zemljiška politika, stanovanjska arhitektura in urbanizem ter kakovost bivalnih pogojev, je treba nujno poudariti potrebo po celovitem koncipiranju stanovanjske politike. Zagotovili bomo organizirano gradnjo neprofitnih in socialnih stanovanj.

Med stroške neprofitne najemnine je treba všteti vse stroške, ki nastajajo v zvezi z gradnjo, to je stroškovno najemnino, skupno s komunalnim prispevkom, ki pa je v Sloveniji absolutno previsok. Tega stroška se še ni dotaknila ne revizija, ne kontrola, še manj pa racionalizacija.

Velik poudarek bo namenjen formuliranju odločitev glede medobčinske koordinacije (občine, pokrajine, regije, država) v smislu regionalne razvojne politike (delovna mesta, zaposlitev, stanovanja).

Poskrbljeno bo za pripravo koncepta prestrukturiranja stanovanjskega fonda po velikosti in regionalni distribuciji.

V skrbi za učinkovitejšo prenovo bo zajeta priprava vseh instrumentov (ekonomskih, tehničnih in pravnih), ki bodo to omogočili.

XIII. ODBOR ZA KULTURO

predsednik: Aleksander Zorn

POVZETEK PREDLOGA SPREMEMB NA PODROČJU KULTURE

1. Finančna ureditev:

1.1 Sredstva za kulturo bomo spravili na nivo Unescovih standardov za srednje razvite države, to je 1,5 % bruto nacionalnega dohodka. To ne bo samo ekonomska sprememba, ampak tudi statusna in civilizacijska.

1.2 Mecenom, donatorjem in sponzorjem bomo z zakonom olajšali davke, če bodo vlagali v kulturo.

1.3 Petodstotni prometni davek od knjig bomo rezervirali za subvencije knjig, ki so za slovensko kulturo dragocene, pa so potrebne finančne podpore, ker niso profitno blago.

2. Ureditev kulturne dediščine:

V postopku je nov zakon o varstvu kulturne dediščine. Pregledali bomo, ali ga bo treba popravljati, da bodo lahko regionalni zavodi decentralizirano upravljali svojo dejavnost na terenu, smiselno povezani z državno upravo v enovito organizacijo, brez preprirov o kompetenci enih ali drugih. Del dejavnosti, ki jo zdaj opravljajo regionalni in drugi javni zavodi, ki jih je ustanovila država, pa bomo sprostili tako, da jih bodo lahko upravljali usposobljeni posamezniki, podjetja in ustanove.

Oblikovali bomo diferenciran sistem financiranja iz različnih skladov, ne le iz proračuna, da bomo omogočili razvoj osebne pobude in načrtno skrbeli za izobraževanje kadrov.

Ustanovili bomo medresorsko komisijo, ki bo skrbela za usklajevanje parcialnih politik in za izvajanje nacionalnega programa in posebnih projektov.

3. Ureditev žive kulture:

Izdelali bomo nacionalni program žive kulture tako, da bomo ocenili posamezne veje kulture, določili najvitalnejša in najkvalitetnejša področja in osebnosti, pa tudi najslabše razvita področja. Iz te analize bomo pripravili program subvencij najboljših področij in osebnosti. Podprli bomo najboljše, ker ustvarjajo kulturno normo, ki naj velja za doseženo stopnjo profesionalne kulture v državi.

Uredili bomo financiranje ljubiteljske kulturne dejavnosti tako, da bo postala kar najbolj širok prostor aktivne kulturne vzgoje, ki je tudi prostor najboljše kulturne porabe. Več odločanja bomo prepustili lokalni samoupravi, da ne bo sklad za kulturne dejavnosti, ki je zdaj ustanovljen, birokratsko centralistično urejal programe po Sloveniji, financiranje pa prepuščal regijam in občinam. Ne bomo pa uveljavljali ideologije samoupravne egalitarizacije kulturnih ljubiteljev in profesionalcev, saj govorimo o uspehih in talentih in ne o socialnem področju.

Opomba:

Predlog sprememb je bil sprejet marca 1996.

4. Ureditev promocije slovenske kulture

Ustanovili bomo državni sklad in državni inštitut za promocijo slovenske kulture. To bo ustanova, ki se bo načrtno ukvarjala z uveljavljanjem slovenskih umetniških ustvarjalnih dosežkov zakladov kulturne dediščine v svetu. Vse to razpršeno že poteka, vendar povsem nesistematično, brez integralnega nacionalnega koncepta in promocijskega programa. Zato lahko sklad za promocijo slovenske kulture postane odločilna institucija za uveljavitev in poznavanje Slovenije v svetu.

XIV. ODBOR ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

predsednik: dr. Anton Tajnšek

POVZETEK PREDLOGA SPREMEMB NA PODROČJU KMETIJSTVA, GOZDARSTVA IN PREHRANE

1. Kmetijstvo

Program sprememb temelji na postopnem uvajanju integriranega (sonaravnega) in biološkega kmetijstva namesto konvencionalnega. Biološko kmetijstvo se naj izvaja zlasti na ekološko posebno varovanih območjih, kot so vodovarstvena območja, narodni parki, rezervati živali in avtohtonih rastlin ter vmesna selišča ptic. Razvoj integriranega in biološkega kmetijstva predvideva ekstenzifikacija kmetovanja, kar med drugim pomeni rabo okolju nenevarnih pesticidov in še to le v zmernih odmerkih, ko drugi ukrepi (kolobar, mehanska obdelava, izbor sort, prehrana rastlin itd.) odpovedo. Takšen pristop je prilagojen trendom kmetijskega razvoja v Evropski zvezi (EZ). Ob vstopu v EZ se bo moralo slovensko kmetijstvo v vsakem primeru ravnati po teh načelih; čim kasneje jih bomo pričeli izvajati, tem težje bo prilagajanje. Za uresničitev navedenega programa bomo morali:

- izvesti strukturne spremembe znotraj kmetijske proizvodnje,
- preoblikovati subvencije tako, da postopoma ukinemo ciljne subvencije in namesto njih uvedemo zemljiške subvencije,
- povečati podporo višinskim kmetijam in strateško pomembnim, vendar kmetijsko nekonkurenčnim območjem,
- omogočiti nadomestila kmetijam na ekološko varovanih območjih in narodnih parkih,
- ustanoviti Kmetijsko gozdarsko zbornico,
- podpirati različne oblike združništva,
- preprečevati staranje kmetij (stimuliranje izročevanja kmetij mlajšim naslednikom).

Tak program pomeni na kratko naslednje: govedoreja naj se prvenstveno omeji na 550.000 ha travnikov in pašnikov in naj čim manj posega na njive. Njivska pridelava (225.000 ha) naj bo pretežno namenjena pridelavi živeža za ljudi (brez konverzije preko domačih živali). S hektarskimi premijami (subvencijami) naj se vzpodbuja pridelava žit in koruze za zrnje, pridelava sladkorne pese, hmelja, na novo pa se naj uvede pridelava oljnic. Samo za te skupine poljščin, z izjemo hmelja, daje EZ subvencije (za slovenskega kmeta bi te subvencije znašale 40.000-50.000 SIT/ha), vendar ne za silažno koruzo, ki je ta trenutek osnova voluminozne krme v slovenski govedoreji. S pesnimi rezanci, ječmenom, ovsom, koruzo za zrnje, ogrščičnimi tropinami in zrnatimi stročnicami, ki jih kot dodatek k osnovni krmi uporabimo v živinoreji, je možno ohraniti 1-2,5 GVŽ/ha, s čimer bi lahko zadržali sedanji stalež živine. S tako pestrim izborom poljščin lahko kolobarimo dovolj uravnoteženo, če hočemo, da bo potreba po pesticidih zmanjšana na sprejemljivo mero. Zato je treba del ciljnih subvencij (mleko, meso, pšenica) postopno preusmerjati v hektarske premije za navedeno skupino poljščin in v premije za živali. Če tega ne bomo storili,

bo naše kmetijstvo nepripravljeno vstopilo v EZ. Tako poljedelske kot živinorejske subvencije bodo le neznatne in slovensko kmetijstvo bo še manj konkurenčno tujemu.

Ker je zaraščanje agrarno in populacijsko ogroženih območij zavzelo že alarmantni obseg, je treba vzpodbujati kmete, da teh območij ne bi zapuščali. To bomo uresničili z dodeljevanjem podpor višinskim kmetijam in razvijanjem kmečkega turizma (denar bi se lahko natekal tudi iz "turističnega tolarja"), ki bi ga dodatno vzpodbudili z podeljevanjem lovskih koncesij, primernim turističnim kmetijam. Na ekološko varovanih območjih so kmetje upravičeni do denarnega nadomestila za izpad dohodka kot posledice ekstenzivnejše pridelave v primerjavi z območji, kjer pridelovalnih omejitev ni. Pripraviti je treba zakon o teh nadomestilih in pravilnik o rabi organskih in mineralnih gnojil v integriranem kmetijstvu.

2. Gozdarstvo

V gozdarstvu predlagamo naslednje spremembe:

2.1 Povečanje povprečne velikosti gozdne posesti ter povečanje deleža javnih gozdov

To je uresničljivo z ustrežno davčno politiko in selektivnimi stimulacijami za odprodajo malolastniških gozdov. Tako bi na eni strani posest povečevali večji, ekonomsko močnejši posestniki, deloma pa tudi država.

2.2 Ukinitvev Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov.

Po prenosu kmetijskih zemljišč in gozdov na Republiko Slovenijo ter dokončani denacionalizaciji je treba ukiniti Sklad. Prihodki od gospodarjenja z gozdovi so integralen prihodek proračuna ter jih lahko pobira MKGP, ki bi moralo prevzeti gospodarjenje z državnimi zemljišči. Tako bi se izognili dodatnemu birokratskemu aparatu. Do koncesij so upravičeni tudi kmetje.

2.3 Ukinitvev izvozne takse na gozdne sortimente.

Propad dela lesne industrije in njene velike likvidnostne težave ter nasprotje s tržno logiko so argumenti za ukinitvev izvozne takse. Poleg tega pa ukinitvev izvoznih taks sama po sebi ne pomeni večjega poslabšanja položaja slovenske lesne industrije, bi pa bistveno pomagala gozdnim posestnikom.

2.4 Sprememba Zakona o lovu.

Veljavni zakon je popolnoma neprilagojen demokratičnim spremembam v družbi in lastniškimi spremembam, zato je treba sprejeti novega. V parlamentarni proceduri je zakon, ki ga je pripravil poslanec Oman. Zaradi časovne stiske je treba predloženi zakon vzeti za osnovo in ga strokovno dopolniti, ohraniti pa pomen zasebne lastnine ter lokalnih skupnosti, saj z divjadjo ni mogoče gospodariti ločeno od interesov lastnikov gozdov in lokalnega prebivalstva. S prihodki od gospodarjenja z divjadjo in odškodninami za škodo, ki jo povzroči divjad na kmetijskih površinah ter v gozdu, bi se izboljšal ekonomski položaj dela podeželskega prebivalstva.

2.5 Rešitev problema invalidov v gozdarskih izvajalskih podjetjih.

Zaradi zakonskih sprememb (denacionalizacije, podržavljenja gozdov, spremembe gozdarske zakonodaje...) se je bistveno zmanjšal obseg dela in ekonomska moč gozdnih gospodarstev. Kljub zakonski obvezi država ni rešila problema invalidov, ki so se v gozdnih gospodarstvih nabrali v preteklih desetletjih, tako da je ogrožena konkurenčna sposobnost podjetij, s tem pa socialna varnost vseh zaposlenih.

2.6 Spodbuditev nastanka prostovoljnih združenj gozdnih posestnikov.

MKGP bi lahko z ugodnimi krediti ter selektivnim sofinanciranjem vlaganj spodbudilo prostovoljno združevanje gozdnih posestnikov z namenom, da bi izboljšali njihov ekonomski položaj. Tako bi lahko bolje prodali les, ceneje najemali storitve, lažje uveljavljali lastniški interes napram državi ter lažje združevali potrebna sredstva za obnovo in gradnjo gozdnih prometnic.

3. Kmetijstvo in gozdarstvo

Kmetijstvu in gozdarstvu je treba nameniti večji delež državnega proračuna od sedanjega. Nakopičeni problemi, kot so pesticidi, depopulacijski procesi na podeželju in zaraščanje kulturne krajine drastično kažejo, da kmetijstvo in gozdarstvo nista le problem 6-8% ljudi, ki še vztrajajo v kmetijstvu in gozdarstvu, ampak vseh ljudi, saj kmetje in gozdarji upravljajo in gospodarijo z več kot tremi četrtinami slovenskega državnega prostora. Za državo je ceneje, če nameni kmetijstvu in gozdarstvu več sredstev in s tem ob ustrezni zakonski regulativi odpravlja nakopičene ekološke in demografske probleme, kot da dopusti, da podeželje zapustijo še poslednji kmetje in da namesto njih zaposli hortikultura podjetja za ohranjanje negovane krajine. Opozarjamo, da obstoječa kmetijska politika vodi do stanja, ko bomo Slovenci v ne tako oddaljeni prihodnosti živeli le še na nekaj preostalih oazah, ki jih ne bosta zaraščala grmovje in gozd, drago hrano s tujimi pesticidi pa bomo uvažali.

ospodarske
drljago, ki bo
in storitev,
za varstvo
infrastrukture

ka obrestnih
in zmanjšati
pa spodbujati
ti morajo tuje
vestitorji pod
je obdavčitev
(dohodnina),
Ine dejavnosti
o energetsko
o zadolževanje
manjkljave in
oračun, ki bo
ra, ki jih lahko
ala po obsegu
rsta rast bruto
ilo paradržavnih
oračuna. Takoj
ljivost finančnih
danes delujejo

roizvoda temelj
sebej prizadevali
ruto domačega
odane vrednosti,
kratske stranke
tevanje dodane
čin, ki ne bo krčil
mo podjetništvo
o zaposlovanje.
ulacij za uporabo
temelju prednosti,
ave bo osredinjena
šodano vrednostjo.
ro disciplino, ki bo
tvu.

Problem brezposelnosti bomo reševali predvsem s spodbujanjem obetavnih proizvodnih programov, ki bodo odpirali nova produktivna delovna mesta. Doseči je treba družbeno sprejemljivo dolžino delovne dobe, omejiti sivo ekonomijo in odpraviti zaposlovanje na črno. Popravili bomo krivice, ki so nastale v procesu privatizacije. Stopnjo inflacije je treba omejevat zlasti s tržnimi mehanizmi in čim manj z administrativnim nadzorom cen; ta naj se omeji zlasti na cene infrastrukturnih dobrin. Razne paradržavne ustanove, ki nimajo kapitalske, ampak proračunsko naravo, se morajo vključiti v integralni proračun. V njem naj se zmanjša delež fiksnih in garantiranih obveznosti, obresti in plač, povečati pa je treba delež za razvojne projekte. Vstop v Evropsko zvezo je naš cilj, vendar le pod pogojem, da bo omogočal hitrejši gospodarski razvoj.

Zato je na podlagi državnega razvojnega programa treba zagotoviti financiranje tehnološkega razvoja in novih naložb, kar bo omogočilo mednarodno konkurenčnost našega gospodarstva pri mednarodno primerljivi višini plač. Povišali bomo zajamčeno in izhodiščno plačo, brezposelnim pa zagotovili denarna nadomestila v višini, ki omogoča človeka dostojno življenje. Podpirali bomo samostojne podjetnike in samostojne poklice z dodatnimi davčnimi olajšavami za njihov razvoj in naložbe. Pluralizem lastništva in odstranitev centrov moči, ki temeljijo na lastniških monopolih, je pogoj za razvoj in utrjevanje demokracije v družbi in resnično svobodnega ter zadovoljnega človeka v njej.

2. Kmetijstvo, gozdarstvo in prehrana

Ker se kmetijstvo v svetovnih razsežnostih globalizira, se spreminjajo tudi cilji in funkcije slovenskega kmetijstva. Naše kmetijstvo bo kos mednarodnim izzivom, če bo izpolnjevalo naslednje zahteve in cilje:

- ohranjanje kmetijskega prostora, poseljenosti podeželja in vzdrževanja kulturne krajine;
- pridelovanje hrane na ekonomsko in ekološko sprejemljiv način, kar je pomembno tudi za zagotavljanje zdrave pitne vode;
- ohranjanje oziroma povečevanje zaposlenosti na podeželju prek dejavnosti, ki se lahko vežejo na kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (gostinstvo, obrt, turizem);
- da bi lajšali težke socialne razmere tistim prebivalcem, ki niso zaposleni ali imajo majhne dohodke, mora zagotavljati cene živeža, ki ne bodo višje kot na svetovnem trgu.

a. Ohranjanje kmetijskega prostora, poseljenosti in vzdrževanje kulturne krajine. Poseljenost podeželja in ohranitev pozitivnih vrednot slovenske kulturne krajine kot dobrino vsega prebivalstva naše države bomo zagotovili z ukrepi ekonomske, socialne in vzgojno izobraževalne narave.

Večino postavljenih ciljev bomo uresničili prek koncepta družinskih kmetij, katerih člani bodo bodisi v celoti zaposleni na kmetiji, bodisi delno zaposleni tudi zunaj kmetijstva (mešane kmetije). Z ustreznimi argumenti vzgojne in ekonomske narave (hektarske premije za polja nad 1,5 ha) bomo spodbujali zložbo kmetijskih in gozdnih zemljišč. Za doseganje prepoznavnosti izvora in kakovosti bomo vzpodbujali nastajanje blagovnih znamk. Iz proračuna ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano bomo del sredstev namenjali družinskim kmetijam za kreditiranje nakupa ali najema tistih kmetijskih in gozdnih zemljišč, ki bodo pomenila zaokrožitev kmetije oziroma obstoječih zemljišč v rabi te kmetije.

Z spodbujanjem pravočasnega prenosa lastništva kmetije na naslednike bomo preprečevali staranje in opuščanje kmetij.

Interes za obdelovanje in ohranjanje kmetijskih zemljišč bomo vzdrževali prek sistema direktnih hektarskih plačil kmetom po evropskem zgledu, kar bo omogočalo konkurenčnost kmetov tako v rastlinski pridelavikot v živalski priraji.

Z različnimi oblikami pomoči (programi za prestrukturiranje, svetovanje itd.) bomo vzpodbujali tudi napredek preostalih kmetijskih in gozdarskih podjetij kot preoblikovanih naslednic nekdanjih kmetijskih gospodarstev.

b.

Pridelovanje hrane na ekonomsko in ekološko sprejemljiv način, še posebno zagotavljanje zdrave pitne vode. Država bo omogočila na ravni kmetij take okvirne gospodarske razmere, da bo kmetijska dejavnost donosna.

Kmetijska dejavnost ne sme obremenjevati okolja, zlasti ne vode, z onesnaževalci kmetijskega izvora (pesticidi, dušikovimi spojinami, CO₂, težkimi kovinami itd...). Reforma kmetijstva, ki jo je sprejel parlament leta 1998, ni skladna s kmetijsko ureditvijo v Evropski zvezi, zato jo je treba spremeniti. Slovenija bo morala preiti na sistem direktnih plačil po evropskem zgledu, po katerem bo izrecno zahtevana okoljska sprejemljivost gospodarjenja, upošteva te zahteve pa se bo kmetija sama odločila, katere dejavnosti bo v okviru na ta način pridobljenih možnosti razvijala.

Za izboljšanje stanja v kmetijstvu bomo intenzivirali delo v kmetijskih strojnih krožkih in v zadružništvu, ki naj dobi večjo svetovalno funkcijo kot doslej in skrbi tudi za odkup in plasma pridelkov in priraje.

c.

Ohranjanje oziroma povečevanje zaposlenosti na podeželju prek dejavnosti, ki se lahko vežejo na kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (gostinstvo, obrt, turizem). Zaposlovanje na podeželju bomo povečali z navezavo kmetijske, gozdarske in prehranske dejavnosti na druge oblike delovanja. Domačo obrt, vezano na dodelavo kmetijskih pridelkov za prodajo (izdelava pijač, sirarstvo, izdelava mesnih izdelkov, pekarstvo itd) na zadružni način (delitev dela med kmetijami), bomo povezali s kmečkim letnim in zimskim turizmom in gostinstvom, kar bo izboljšalo možnosti za preživetje kmetij.

Vzpodbudili bomo obrtništvo na podeželju na temelju izrabe obilnih lesnih surovin. Zainteresiranim kmetijam

bomo omogočali pogodbeno izvajalsko in podizvajalsko delo v gozdovih, s katerimi gospodarji Sklad gozdnih in kmetijskih zemljišč.

d.

Da bi lajšali težke socialne razmere slojem prebivalstva, ki ni zaposleno ali ima majhne dohodke, bomo zagotovili cene živeža, ki ne bodo višje kot na svetovnem trgu. Celotno živilsko-predelovalno industrijo bo treba prestrukturirati in racionalizirati, saj je ostala po spremembi političnega sistema domala nespremenjena in kot taka predraga. Upošteva plačila, ki jih prejmeta slovenski in evropski kmet, prideluje slovenski kmet precej ceneje kot njegov evropski kolega - pri nas je v verigi "od kmeta do mize" problematičen člen živilskopredelovalna industrija, katere zastarelost in negospodarnost preprečuje, da bi bila hrana pri nas enako poceni kot v tujini. V primerjavi s primarno kmetijsko pridelavo je le-ta mnogo manj prilagojena svetovnemu trgu. S posodobitvijo mlevsko-pekarske, mlecnopredelovalne, mesnopredelovalne, konzervne in oljarske industrije bo dosežen cilj kakovostne in poceni prehrane prebivalstva.

Po
3
SI
pro
terja
ter c
telek
zrač
Da
Social
omteža
ki bodo
posodob
omrežja
enakovre
dokler n
potrebno
prevoz s
Zgradil
informacij
za sodobn
informaci
cenovno
baze na Ic
informacij
brezplačna
javnih stor

XV. ODBOR ZA PROMET IN ZVEZE

predsednik: Dimitrij Kovačič

POVZETEK PREDLOGA SPREMEMB NA PODROČJU PROMETA IN ZVEZ

Na temelju zahtev sodobnega prometa, ki terjajo hiter, učinkovit, varen in cenen prevoz potnikov in blaga, moramo vzpostaviti integralni transport, pri čemer je nujno potrebno zagotoviti enakomeren in vzporeden sistem izgradnje ter obnove prometne infrastrukture z zagotavljanjem zadostnih finančnih virov. Državni prometni sistem mora biti samostojen, vendar istočasno povezan s prometnim sistemom srednjeevropskih držav. Pri tem je treba domače prevoznike zaščititi z vsemi ukrepi cenovne, davčne in omejevalne politike.

Prometni koridorji, ki potekajo preko naše države, so pomemben gospodarski in politični potencial, ki daje težo našim izhodiščem v pogajanjih s sosednjimi državami in EZ. Ob tem je potrebno omejevanje tovornega tranzitnega prometa in preusmeritev tega prometa na železnico, podobno prizadevanjem in uspehom Švice in Avstrije.

Interes Slovenije je, da z načrtovano politiko zagotovi vračanje prebivalstva na demografsko ogrožena območja. Zato je pomembna naloga vzpostaviti boljše infrastrukturne pogoje, zlasti cestne in telefonske povezave. Oživljanje demografsko ogroženih območij je smiselno urediti s posebnim državnim programom ali zakonodajo.

Če izhajamo iz ocene stanja na področju prometa in zvez v Sloveniji, ugotavljamo, da sedanja organizacija Ministrstva za promet in zveze ne zagotavlja najučinkovitejšega pokrivanja in zagotavljanja razvoja posameznih prometnih in komunikacijskih sistemov. Zato bo glede na to treba globalno ločiti promet od zvez. Področje pošte, telekomunikacije in teleinformatike, ki je izrazito drugačno od vseh oblik prometa, in je pristop do zagotavljanja razvoja popolnoma različen, bomo morali organizirati kot posebno Direkcijo ali drugo avtonomno obliko organiziranja za pošto in telekomunikacije v okviru obstoječega ministrstva.

V postopku privatizacije mora država ostati večinski lastnik nad ključnimi infrastrukturnimi objekti.

1. Cestni promet

Realizacijo obstoječega AC programa bomo morali glede na finančne možnosti prilagoditi strokovnim zahtevam, ki izhajajo iz ugotovljenih frekvenc gostote prometa na posameznih prometnih odsekih.

Za obstoječo državno mrežo cest moramo povečati finančna sredstva na ca 30 milijard SIT, velik del teh sredstev (od 10-15 milijard SIT) pa preusmeriti v obnavljanje.

Več skrbi bomo posvetili prometni varnosti in s tem zmanjšali število in posledice prometnih nesreč.

2. Železniški promet

Izdelan je projekt pri EZ za vzhodnoevropsko železniško mrežo v višini 240 milijonov ECU. Od tega so za nas zanimive investicije:

- izgradnja logističnega centra v Budimpešti in subvencija Hucke pack prevoza na relaciji Ljubljana- Budimpešta v višini 18 milijonov ECU
- izgradnja direktne povezave z železniško progo Slovenije in Madžarske v višini 60 milijonov ECU

Spremembe na področju železniškega sistema so nujne, če hočemo konkurirati oziroma biti enakopravno vključeni v železniški evropski prostor. Nujna je:

- modernizacija, urejanje novih transportnih sistemov in poenostavljanje mejnih formalnosti v tranzitu;
- modernizacija Luke Koper (pomol 3) in gradnja drugega tira iz Kopra ter direktna povezava z Madžarsko;

3. Pomorski promet

Glede na dejstvo, da se 2/3 svetovne trgovine odvija preko pomorskega transporta, da ima Slovenija idealno geografsko lego za sosednje evropske dežele, ki nimajo morja in logično gravitirajo na Luko Koper in ne nazadnje, da je Slovenija na pragu Evropske zveze, sledi zaključek, da mora Slovenija izkoristiti te prednosti v tem delu evropske transportne komunikacije.

Zato bomo morali:

- dograditi železniško in avtocestno povezavo z Madžarsko,
- dokončati avtocestno povezavo z Avstrijo,
- posodobiti in povečati prepustnost železnice do Kopra,
- spremeniti zakonodajo o prostocarinskih conah, ki lahko pripomorejo h gospodarskemu prodoru v Evropo.

4. Letalski promet

Glede na sedanje razmere na področju letalstva in letalskega prometa, kjer je stanje zadovoljivo, ni pa dobro, moramo pripraviti Zakon o zračni plovbi. Zakon mora biti v primerjavi s sedanjimi predpisi, ki so bili sprejeti še v bivši Jugoslaviji, bolj življenjski in primerjalno podoben odgovarjajočemu zakonu razvitih evropskih držav.

Letališče Ljubljana, kot najpomembnejše slovensko letališče, se mora postopno in srednjeročno posodobiti. V ta namen nas čakajo zlasti naslednje naloge:

- zgraditi kompleks za splošno letalstvo,
- razširiti avio-blagovno skladišče ter ga posodobiti,
- tehnološko posodobiti navigacijsko opremo,
- zgraditi potrebno infrastrukturo ob letališču (hotel, garaže, bencinski servisi, prometni režim ipd.).

5. Pošta, telekomunikacije in teleinformatika

Pri pripravi strategije in programa razvoja moramo razmejiti tisti del komunikacijske dejavnosti, ki je v ožjem državnem interesu od ostalih, ki se morajo postopno privatizirati. Pri tem smo primorani sproti upoštevati razvojne plane celotnega gospodarstva in obstoječe ter uveljavljene standarde držav razvite Evrope.

Naš cilj je uveljaviti tak Zakon o telekomunikacijah, ki bo celovitejši in bo vseboval ustreznejšo razdelitev pristojnosti med vlado, Telekomom in ostalimi izvajalci, kot je to v sedanjem besedilu.

Cilji, ki jih želimo doseči na področju zvez, so:

- ohraniti poštne storitve na doseženi ravni, upoštevaje tehnološki razvoj,
- zagotoviti telefonski priključek vsakemu gospodinjstvu v roku petih let, kar pomeni štirideset ali več telefonskih priključkov na sto prebivalcev v državi oziroma šestdeset do osemdeset priključkov na sto prebivalcev v urbanih središčih,
- ostale telekomunikacijske in teleinformacijske storitve ponuditi izvajalcem na trgu,
- prilagoditi tarifni in cenovni sistem evropskim standardom,
- pospešena digitalizacija telekomunikacije.

XVI. ODBOR ZA LOKALNO SAMOUPRAVO

predsednik: dr. Božidar Brudar

POVZETEK PREDLOGA SPREMEMB NA PODROČJU LOKALNE SAMOUPRAVE

Ocena stanja na področju lokalne samouprave kaže na to, da gre za slabo delo Vladne službe za reformo lokalne samouprave kot tudi za sistemsko nedodelanost.

Še vedno ni dokončno razrešena dilema, kaj vse naj bi urejala Upravna enota in kaj lokalna skupnost. Bistvenih problemov, kot je na primer način delitve sredstev za zagotovljeno porabo v občinah, ne razrešuje Vladna služba za reformo lokalne samouprave. Prav ta bi morala predlagati vse potrebne spremembe na področju zakonodaje, ki so potrebne za reševanje vseh problemov načelne narave, ki nastajajo v praksi.

1. Problemi financiranja občin

Uvesti je treba **sistem** financiranja zagotovljene porabe. Danes nobena občina ne razpolaga z zadostnimi sredstvi za osnovno dejavnost in skoraj vse občine prejemale dotacijo od države (finančna izravnava).

Pri delitvi sredstev za zagotovljeno porabo med na novo nastale občine je Ministrstvo za finance z birokratsko odločitvijo spravilo nekatere dejavnosti v občinah (za katere še ni izdelanih meril) v neenakopraven položaj.

Pripravili smo Predlog zakona o spremembi zakona o financiranju občin.

Gre za tri predloge:

- vsem občinam naj bodo znana merila za določitev globala sredstev za zagotovljeno porabo za vse občine v Sloveniji,
- pri delitvi na nove občine se naj najprej od skupne vsote sredstev za zagotovljeno porabo odštejejo sredstva za tiste dejavnosti, za katere so ministrstva že izdelala merila. Ostanek se lahko deli v razmerju dohodnine.
- napake, ki bi pri tem nastale, se popravijo pri delitveni bilanci.

Poleg tega bomo dosegli, da bo občinam ostajal višji procent zbrane dohodnine, da bi bile občine bolj neodvisne od države.

Ne pristajamo na možnost za popravo teh neskladij s predpisovanjem novih dodatnih občinskih taks.

2. Mestne občine

Sedanji Zakon o lokalni samoupravi je pomanjkljiv. Vsem občinam, ne glede na to ali imajo status mestne občine ali ne, bo treba vrniti izvirne pristojnosti.

Opomba:

Predlog sprememb je bil sprejet marca 1996

V parlamentarno proceduro je vložen predlog zakona o mestnih občinah. Ta predlog podpiramo le v tem, da je treba ustrezno poskrbeti za vse tiste občine, ki imajo na svojem področju tudi mesta. V Sloveniji namreč ni le enajst mest v mestnih občinah.

Podpirali bomo vse tiste dejavnosti na lokalnem nivoju, ki se razvijajo v mestih in so širšega pomena za svojo okolico.

3. Pokrajine

Povezovanje v pokrajine je v praksi možno na dva načina. Menimo, da je ena možnost že delno zapravljena, saj bo namreč zelo težko prepričati občane v tistih občinah, ki so pri tej delitvi pridobile, da se naj povezujejo v pokrajino s tistimi, ki so zdaj na slabšem.

Obstaja pa še druga možnost: naš cilj je, da v skladu z Zakonom o lokalni samoupravi država čimprej prenese del svojih pristojnosti na pokrajino, s čimer bo omogočen skladnejši razvoj. Tako bomo dosegli bolj uravnotežen razvoj po Sloveniji ter dekoncentracijo in decentralizacijo moči v Ljubljani.

4. Obmejne občine

Slovenija je majhna in ima zato relativno veliko meja in obmejnih občin, ki naj bi s posebnim zakonom dobile tudi posebni status. Ta bo pomemben tako za državo kot celoto kot tudi za prebivalce v teh občinah.

Želimo doseči skladen razvoj vseh delov Slovenije. Pri tem bomo pozorni do posebnosti obmejnih občin, da bomo znali izkoristiti njihove prednosti in jim zagotoviti pogoje za povezovalno vlogo pri vključevanju Slovenije v Evropo.

5. Lokalna samouprava in upravne enote

Naš cilj bo, da vrnemo vsem tistim občinam, ki imajo za to pogoje, njihovo izvirno pristojnost razpolaganja s prostorom.

Župani, ki v skladu z Zakonom o lokalni samoupravi skrbijo za zakonitost, smejo na čelu svojih lokalnih uprav sprejemati zazidalne načrte, državni uradniki pa jim ne zaupajo in jim ne dovolijo, da bi tudi izdajali lokacijske dokumente in gradbena dovoljenja. Država ne zaupa ljudem, ki so jim volilci zaupali.

Naša stranka se tega zaveda in zato tudi predlaga večinski volilni sistem.

Podpiramo pobudo Državnega sveta, da se glede 3. odstavka 103. člena Zakona o upravi sproži ustavni spor.

6. Krajevne skupnosti

Dokler reforma lokalne samouprave ne bo do konca izpeljana, se bomo zavzemali za to, da bodo krajevne skupnosti imele status pravne osebe, z možnostjo odločanja in razpolaganja s sredstvi, ki jih bodo same zbrale, povsod tam, kjer je interes krajanov jasno izražen.